

کوروزاین

تنظیم موسیقی در دنیای واقعی

ترجمه:

دکتر حسن الهامیان

استادیار گروه موسیقی

دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک

انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان

سال ۱۳۹۷

سرشناسه	کوروزاین، وینس
سرشناسه	Corozne, Vince
عنوان و نام پدید آور	دانشگاه آزاد اسلامی، واحد انار
مشخصات نشر	تنظیم موسیقی در دنیای واقعی / کوروزاین؛ ترجمه محسن الهامیان (پایه سفارش) دانشگاه آزاد اسلامی انار.
مشخصات ظاهری	کرمان: دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرمان، مرکز انتشارات علمی، ۱۳۹۷.
وضعیت فهرست نویسی	۲۶۵ص: مصور
یادداشت	فصیا
یادداشت	عنوان اصلی: Arranging music for the real world: classical and commercial aspects, 2022
یادداشت	کتابنامه.
موضوع	موسیقی -- تنظیم
موضوع	Arrangement (Music)
موضوع	آرکسترسیون
موضوع	Instrumentation and orchestration
شماره افزوده	الهامیان، محسن، ۱۳۴۷ -- مترجم
شماره افزوده	دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرمان، مرکز انتشارات علمی
رده بندی کنگره	۱۳۹۷ ۹۰/۵/۵ MTV
رده بندی دیویی	۷۸۱/۶۳۲
شماره کتابشناسی ملی	۵۳۲۷۵۳۹
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۱۰-۵۳۹۲-۷
	ISBN : 978-964-10-5392-7

• این اثر به استناد مفاد بند (۴) صورتجلسه نشست مورخ ۱۳۹۶/۱۱/۰۶ شورای انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان (ناشر هنر) و به ناشر دانشگاه آزاد اسلامی واحد انار (ناشر اصلی) به چاپ رسید.

عنوان:	تنظیم موسیقی در دنیای واقعی
نویسنده:	کوروزاین
مترجم:	دکتر محسن الهامیان
ویراستار ادبی:	مجید غلامحسین پور
طراحی روی جلد:	نسرین شهاب پور
حروف نگاری و صفحه آرایی:	رقیه کمالی
سال و نوبت چاپ:	اول / ۱۳۹۷
کد چاپ:	۹۷/۲۶
شمارگان:	۲۰۰۰ نسخه
ناظر فنی چاپ:	فاطمه معین الدینی
قیمت:	۴۰۰۰ ریال
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۱۰-۵۳۹۲-۷
ناشر:	انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد انار
ناشر همکار:	انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان

(حق چاپ برای ناشر محفوظ است)

نشانی: کرمان، بلوار ولی عصر، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان - ساختمان اداری شماره ۴، طبقه سوم، انتشارات

تلفن و نمابر انتشارات: ۳۱۳۲۱۷۶۵

کد پستی: ۷۶۳۵۱۳۱۱۶۷

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
یادداشت مترجم	۱۱
مقدمه	۱۳
• موسیقی کلاسیک و موسیقی آری	۱۴
• این کتاب	۱۴
• نگاهی عملی	۱۶
• شنیدن نمونه‌ها	۱۶

قسمت اول: مبانی اجزای اصول تنظیم

۱: مقدمه	۲۱
نگاهی به تنظیم	۲۱
تفاوت بین ارکستراسیون و تنظیم	۲۲
روند فراگیری	۲۴
۲: هارمونیک‌ها یا انتهای همساز	۲۷
سری‌های هارمونیک	۲۷
صدا دهندگی (فاصله گذاری)	۲۹
• پوزیسیون بسته	۳۰
• خوشه	۳۴
• آکوردهای کوارت	۳۵
محدوده فاصله‌های بمتر	۳۹
۳: دوبله کردن نتها	۴۳
شکل‌های دوبله	۴۴
۴: وضوح طرح و حرکت	۵۵
تبادل خطوط موزیکال	۶۷
کنتراست‌های ریتمیک و هارمونیک	۷۲

۷۵	• پیشزمینه و پسزمینه
۷۶	وصل نرم
۸۰	تداوم صدا
۸۱	چهارچوب آکوردی ملودی
۸۴	زیرایی و گستره
۹۰	هارمونی
۹۲	دینامیک‌ها
۹۳	• قالب‌های دینامیکی
۹۳	• دوبله خط باس در اکتاو
۹۵	حرکت
۹۷	۵: تعادل و رنگ تن
۹۷	مودولاسیون
۹۸	دستیابی به تعادل
۱۰۰	نوتی
۱۱۰	رنگ تن
۱۱۹	۶: نگاهی کوتاه به تاریخچه ارکستراسیون
۱۱۹	دوره باروک (۱۶۰۰-۱۷۵۰)
۱۲۵	دوران کلاسیک (۱۷۵۰-۱۸۲۵)
۱۲۸	دوره رومانیتیک (۱۸۲۵-۱۹۱۰)
۱۳۸	دوره امپرسیونیسم (۱۸۹۰-۱۹۲۵)
۱۴۴	دوران معاصر (۱۹۰۰- تا کنون)
۱۵۳	خلاصه
۱۵۶	تمرین‌ها

قسمت دوم: نوشتن برای یک و دو بخش

۱۶۱	۷: نوشتن برای یک بخش
۱۶۴	یک ساز تنها
۱۶۴	دوبله اونیسون و اکتاو
۱۶۶	جمله‌های متناوب (تغییر نقش)
۱۶۸	هم‌پوشانی خطوط
۱۷۱	۸: نوشتار برای دو بخش
۱۷۱	(دو خط ملودیک)
۱۷۱	چالش
۱۷۳	ترکیب رنگها

۱۷۴	 اوستیناتو
۱۷۸	 دوئت
۱۸۰	 مطبوع و نامطبوع
۱۸۲	 ترکیب فاصله‌ها
۱۸۷	 ۹: انواع حرکت
۱۹۱	 • بافت
۱۹۱	 • استفادهٔ دورهٔ معاصر از اکتاو موازی در باس
۱۹۳	 • تقاطع بخش‌ها
۱۹۷	 ۱۰: هفت شیوه برای کسب تنوع با دو بخش
۱۹۷	 ۱- اونیسون
۲۰۱	 ۲- اکتاوها
۲۰۵	 ۳- فاصله‌های دیگر
۲۱۱	 • تنهای همسایه یا زین
۲۱۷	 ۴- ملودی به همراه کنترملودی
۲۲۱	 ۵- تقلید با جمله‌های روی هم افتاد
۲۲۳	 ۶: تعلیق
۲۲۷	 ۷: نقطهٔ پدال
۲۳۷	 خلاصه
۲۴۰	 تمرین‌ها
۲۴۵	 ضمیمهٔ اول: حل پیشنهادی تمرین‌ها
۲۵۰	 ضمیمهٔ دوم: پارتیتور برای مطالعه
۲۵۲	 ضمیمهٔ سوم: وسعت سازها
۲۶۲	 ضمیمهٔ چهارم: کتابنامه

مقدمه

هر چند تنظیم موسیقی مهارتی آموختنی است، ولی در کنارش سلیقهٔ موزیکال هم باید آموخته شود و در طول زمان، سمت و سویی به طرف موسیقی و هنری جذبی پیدا کند. بررسی تحول موسیقی از جنبهٔ تاریخی مفید است، چون مدام از آهنگساز می‌خواهد تا موزیکی در سبکی ویژه خلق یا تنظیم کند. برای مثال تهیه‌کننده‌ها اکثراً واژه‌های رایجی مثل کلاسیک، باروک، رومانتیک و امپرسیونیستی را برای توصیف سبک مورد نظرشان برای موسیقی سَبک، موسیقی فیلم، موسیقی تلویزیون و ضبط به کار می‌برند.

برای آهنگسازان جوان کسب مهارت‌های تنظیم، روندی تکمیلی است که درگیر آنالیز آثار بسیاری از استادان آهنگساز و مطالعهٔ همهٔ منظرهای موسیقی از جمله هارمونی، کنترپوان و فرم می‌شود. در درس خواندن مهارت‌ها را برای کسب مدرک، هیچ ضمانتی نیست که دانشجو بتواند مهارت‌های لازم را برای رهبری، آهنگسازی، ضبط، تنظیم و نسخه‌برداری موسیقی، یا انجام هر کار مربوط به تولید حرفه‌ای موسیقی کسب کند.

ارکستراسیونی روشن، شفاف و دارای نظم، در نتیجهٔ رعایت اصول حرکت، وحدت، کثرت و رنگ تَن موزیکال به دست می‌آید. هر دوره‌ای از تاریخ هفت سده، نشان دهندهٔ راهنمایی‌های کلی برای اجرای موسیقی دورهٔ خود می‌باشد. مطالعهٔ پارتیتور آهنگسازان استاد، اغلب بهترین شیوه برای آموزش فرم موسیقی، گسترش ایده‌ها و ارکستراسیون است. این کار با صرف ساعت‌ها مطالعهٔ دقیق و هدفمند در طول عمر، حاصل می‌شود. رسیدن به تکنیک عظیمی مبتکرانهٔ جدید یا وحدت رنگ تَن، لحظه‌ای پر هیجان برای تنظیم‌کننده است.

توانایی در نوشتن خطوطی جذاب، رنگ‌های زنده‌ای خلق می‌کند، حرکتی نرم را به انجام می‌رساند و موزیکی خلق می‌کند که هیجان و جذابیت آن، خواست همهٔ تنظیم‌کنندگان است. هدف این کتاب، ارائهٔ مفاهیم پایه‌ای یا اصول تنظیم و ارکستراسیون است تا نشان دهد آهنگسازان چگونه در گذشته این اصول را به کار گرفته‌اند، راه‌هایی را نشان دهد که برای دست‌یابی به طروا و تازگی و صدا دهندگی ارکستر در دورهٔ معاصر، مؤثر است.

تنظیم کنندگان حرفه‌ای، اغلب بدون آن که به چشم آیند، در زمینه‌های گوناگون به نوشتن موسیقی می‌پردازند. یک تنظیم کننده حرفه‌ای می‌تواند از پس هر صحنه مورد تقاضا در موسیقی از جمله موسیقی سنفونیک، مجلسی، کرال، برادوی، پاپ، موسیقی فیلم و موسیقی برای تلویزیون برآید. تنظیم کننده بسیاری از تکنیک‌های کمپوزیسیون را به کار می‌گیرد. به ویژه زمانی که از او می‌خواهند تا موزیکی برای مقدمه، رابطه‌ها، مودولاسیون‌ها و کوداها بنویسد. گاهی تنظیم کننده باید ملودی تک خطی را با هارمونی همراه کند، نگرشی جدید به یک ملودی قدیمی بدهد، خطی کنترپوانتال اضافه کند تا روح و حرکتی تازه در جان ملودی بدمد، کمپوزیسیون را به تونالیتة جدیدی با ریتمی استوارتر در زیر ساختش انتقال دهد و برای کامل کردن هارمونی، آکوردهایی به آن اضافه کند. چنین تنظیم کننده‌ای باید در خاطر داشته باشد، آنچه روی پیانو خوب صدا می‌کند، به شکل قابل قبولی ارکستر هم خوب صدا خواهد کرد.

• موسیقی کلاسیک و موسیقی تجاری

معنی ارکستراسیون در لغت‌نامه موسیقی دوره تونال (موسیقی کلاسیک) به ویژه از نظر ملاحظات ریتمیک و هارمونیک، متفاوت از تنظیم جاری‌ست. واژه «کلاسیک» ویژگی‌های موسیقی غرب را از قرن شانزدهم مشخص می‌کند که نشان دهنده ارزشمندی گسترده موسیقی سازی و موسیقی آوازی است که در ابتدا در سالن‌های کلاس به اجرا گذارده شد. واژه «تجاری» نشان دهنده سبک جاز، راک، موسیقی تئاتر، سبک‌های بینا و بیشتر سبک‌های موسیقی است که آهنگساز و تنظیم کننده در نوشتن موسیقی فیلم، موسیقی برای تانگو، ضبط‌های موسیقی مردم پسند و اجراهای زنده استفاده می‌کند.

• این کتاب

با داشتن چندین سال تجربه تدریس در کلاس ارکستراسیون در سطح کالج، مشاهده کردم اکثر کتاب‌هایی که در زمینه تنظیم و ارکستراسیون به چاپ می‌رسند، مدام به سبک‌های ارکستراسیون «هنر موسیقی» در دوران کلاسیک مراجعه می‌کنند. موسیقی تجاری، موسیقی امروز است که دانشجویان آن را بهتر می‌شناسند، در حالی که آموزش و تجربه آنها ترجیحاً با نگرشی به موسیقی کلاسیک برگزار می‌شود. بنابراین یکی از اهداف این کتاب، پر کردن فضای بین دوره